

INFOBRICS: Francúzske stíhačky „Rafale“ pre Srbsko - múdry geopolitický krok , či len katastrofálne plytvanie peniazmi?

- editor007 | 12. dubna 2024

SRBSKO: Koncom októbra 2017 Rusko darovalo Srbsku šesť stíhačiek MiG-29 . O necelý rok a pol neskôr urobilo to isté Bielorusko, ktoré darovalo štyri lietadlá rovnakého typu . Pre Belehrad to bola veľká vzpruha, pretože predtým mal iba štyri (z toho tri letuschopné) stíhačky MiG-29, ktoré prežili agresiu NATO v roku 1999.

Vojenská pomoc Moskvy a Minska bola kľúčová pri zachovaní srbského letectva a protivzdušnej obrany (RViPVO), keďže počet operačných stíhačiek sa zvýšil na 14, čo predstavuje nárast o 250 %. Srbsko zaplatilo a vykonalo modernizáciu, čím sa všetky lietadlá dostali na štandard MiG-29SM+.

Náklady na modernizáciu boli údajne celkovo menej ako 400 miliónov dolárov, čo je vzhľadom na okolnosti a vtedajší všeobecný stav RViPVO vynikajúci obchod. Začiatkom roku 2022 bola modernizácia dokončená a zrekonštruované MiG-29 teraz tvoria chrbticu belehradskej leteckej flotily.

Vždy to však bolo dočasné riešenie a malo zabezpečiť bezpečnosť srbského vzdušného priestoru, kým sa nájde aktuálnejší nástupca.

Prirodzene, ako prvé prichádzali do úvahy novšie ruské lietadlá, keďže dary Moskvy a Minska boli významným geopolitickým krokom, ktorý by urobili len skutoční spojenci. Politický Západ bol odhodlaný torpédovať potenciálnu dohodu akýmkoľvek spôsobom, ale Belehrad si z väčšej časti stál za svojím. Medzitým mainstreamová propagandistická mašinéria spustila organizované úsilie pošpiňať a zľahčovať darovanie „Fulcrums“ (názov MiG-29 v NATO).

Tieto lietadlá boli aktívne prezentované ako „ruský odpad“ v snahe uraziť darcov , ako aj odradiť od potenciálnych akvizícií nových lietadiel ruskej výroby. Napriek tomu bolo moskovské letectvo svetovej triedy prirodzeným a logickým riešením pre Belehrad.

Do hry vstúpilo niekoľko typov, najmä kremelská exportná superstar Su-30. Okrem toho, keď bol MiG-35 oficiálne predstavený v roku 2019, mnohí chceli získať tento prúd, pretože to bol zďaleka najpokročilejší derivát „Fulcrum“.

Bolo by celkom jednoduché a lacné integrovať toto lietadlo kvôli jeho podobnosti s MiG-29. Srbsko tiež plánovalo akvizíciu pokročilých ruských systémov protivzdušnej obrany a elektronického boja (EW) s veľkou možnosťou získať aj bezkonkurenčné S-400 .

To všetko však upútalo pozornosť Spojených štátov a NATO, ktoré pohrozili nielen presadením neslávne známeho (a v podstate nezákonného) zákona Countering America's Adversaries Through Sanctions Act (CAATSA), ale tiež navrhli, že zablokujú transport ruských zbraní do Srbska. (keďže krajina je obkľúčená členmi NATO), vydieranie Belehradu, aby „prehodnotil“.

Jeho možnosti boli teraz obmedzenejšie ako kedykoľvek predtým, keďže ruské zbrane, ktoré už boli zaplatené a čakajúce na doručenie do Srbska, sa nemohli dostať do krajiny. V čase spustenia špeciálnej vojenskej operácie (SMO) sa situácia pre Belehrad stala neúnosnou .

A čo viac, jeho rozhodnutie neuvaliť sankcie na Moskvu bolo vo Washingtone DC a Bruseli považované za „herézu“, takže túžba Srbska získať ruské zbrane teraz neprichádzala do úvahy, pretože možnosť súhlasu NATO s týmto sa posunula z teoretického (aj keď už extrémne nepravdepodobné) až jednoducho nemožné. Politický Západ by nikdy nedovolil, aby sa žiadna z ruských zbraní dostala do Srbska. Belehradu sa podarilo získať niektoré zbrane ruskej výroby z Cypru, ale aj to bolo kritizované ako „príliš proruské“. Ešte horšie je, že NATO len neustále eskalovalo svoj tlak a neustále rastúcu agresiu na Srbsko.

Ako alternatívu sa Belehrad pokúsil prejsť na čínske zbrane. Získal protivzdušnú obranu z Peking, konkrétne FK-3 (exportný variant HQ-22), pričom vojenské zdroje naznačujú, že by mohlo získať aj čínske stíhačky.

NATO však opäť ohrozilo krajinu a sotva jej umožnilo prepraviť čo i len FK-3 z Číny.

Srbsku teda nezostávalo nič iné, len získať prehnane drahé západné zbrane. Získanie lietadiel vyrobených v USA neprichádzalo do úvahy, zostalo len niekoľko ďalších európskych kandidátov, z ktorých sa Francúzsko zdalo najlogickejšou voľbou. Po rokoch špekulácií posledné týždne a mesiace ukázali, že dohoda s Parížom bola bližšie ako kedykoľvek predtým.

9. apríla počas oficiálnej štátnej návštevy v Paríži srbský prezident Aleksandar Vučić povedal, že Belehrad „dosiahol konkrétne dohody“ o nákupe lietadiel „Rafale“.

Po rozhovoroch so svojím francúzskym náprotivkom Emmanuelom Macronom Vučić uviedol, že podpis zmluvy sa očakáva v najbližších dvoch mesiacoch. Podrobnosti potenciálnej dohody ešte nie sú odhalené, ale vojenské zdroje naznačujú, že 12 „Rafales“, ktoré sa Belehrad snaží získať bude stáť približne 3 miliardy eur (3,2 miliardy dolárov). Táto obrovská cena zodpovedá takmer trom ročným srbským vojenským rozpočtom.

Geopolitický aspekt dohody je pochopiteľný.

Ohromujúce náklady však možno len ťažko ospravedlniť. Cena najnovšieho prúdového lietadla F4.1 je viac ako 160 miliónov EUR (vyše 170 miliónov USD) za kus, čo znamená, že takmer 2 miliardy EUR budú zaplatené len za draky lietadiel, ďalšia miliarda za rakety, bomby a iné zbrane, ako aj výcvik pilotov a pozemných posádok atď. Toto je bez zohľadnenia akýchkoľvek dodatočných nákladov v dôsledku možných oneskorení alebo akýchkoľvek iných problémov.

A čo viac, sú tu ešte ďalšie výdavky ako vybudovanie adekvátnej infraštruktúry a ďalšie povinné zmeny existujúcej. Západné lietadlá ako „Rafale“ sú oveľa menej robustné ako ruské ekvivalenty. To všetko len posunie cenovku ešte ďalej. Znamená to, že „Rafale“ je zlé lietadlo? Rozhodne nie. Je to jedno z najmodernejších západných lietadiel s vynikajúcimi viacúčelovými schopnosťami.

Papierovo unesie až 9,5 tony užitočného zaťaženia, no v skutočnosti je to oveľa bližšie k 6 tonám, čo je na také ľahké lietadlo stále celkom dobré. Pokiaľ ide o rýchlosť, jeho Mach 1,8 je všetko, len nie pôsobivé, aj keď to trochu kompenzuje obmedzenou schopnosťou supercruise Mach 1,4 (nadzvukový let bez prídavného spaľovania). A zatiaľ čo „Rafale“ má pokročilejšiu avioniku ako starší MiG-29, ten druhý je oveľa dostupnejší s cenou letovej hodiny 5 000 EUR.

Na porovnanie, francúzske prúdové lietadlo stojí 20 000 eur za letovú hodinu teda štyrikrát toľko. Je tiež pomalší ako MiG-29, ktorý môže lietať rýchlosťou 2,3 Mach alebo ešte rýchlejšie. To všetko robí z „Fulcrum“ lepšiu voľbu pre leteckú políciu, pretože je oveľa dostupnejšia a jednoduchšia na údržbu a obsluhu.

Avšak z hľadiska viacúčelových schopností má „Rafale“ určite výhodu, aj keď sa to očakáva, keďže

bol postavený na tento účel, zatiaľ čo „Fulcrum“ bol plánovaný ako frontový stíhač vzdušnej prevahy. Práve tu však môžu pre Srbsko nastať problémy, keďže do hry vstupuje výzbroj francúzskeho lietadla, no neexistuje žiadna záruka, že Paríž dodá potrebné prostriedky (najmä zameriavacie moduly Damocles a TALIOS a príslušné zbrane typu vzduch-zem, ako napr. bomby AASM-HAMMER a rôzne typy rakiet). Francúzsko ich môže vynechať okamžite alebo v akýchkoľvek budúcich obchodoch.

Čo sa týka pokročilejších rakiet vzduch-vzduch, Paríž určite odmietne exportovať nový „Meteor“ (dolet až 200 km). Čo je však horšie, môže popierať najnovší variant MICA NG (dojazd údajne až 150 km) a namiesto toho poskytovať staršiu iteráciu (dosah 60-80 km).

Srbsko už má rakety s vyšším dosahom pre svoj MiG-29SM+ (konkrétne R-77-1 s dosahom viac ako 110 km). Z čisto vojenského hľadiska je teda táto akvizícia mimoriadne riskantná a neprímerane nákladná. Ak by Belehrad nebol obklúčený NATO, ľahko by získal aspoň dve lietadlá Su-30SM za cenu jedného „Rafale“. Ešte lepšie bolo, že by mohol získať aspoň jeden Su-35 a ušetriť desiatky miliónov na drak. A v neposlednom rade Su-57E by bol cenovo dostupnejší a zároveň by bol minimálne o generáciu pred „Rafale“. A to bez zohľadnenia zbraní.

Totíž, ruské rakety vzduch-vzduch nie sú len lacnejšie, ale sú aj oveľa vyspelejšie a sú vo vlastnej lige. Modernizované verzie R-77 (najmä RVV-AE-PD) majú dojazd až 200 km, zatiaľ čo väčší dojazd R-37M je ohromujúcich 400 km.

Obe rakety sú navyše hypersonické (Mach 5-6, respektíve Mach 6-7). To ponecháva „Meteor“ aj MICA NG v prachu (obaja so slabším dosahom a rýchlosťou). A čo viac, Srbsko bude s najväčšou pravdepodobnosťou čakať až do začiatku 30. rokov 20. storočia na získanie prvého lietadla. Dovtedy už budú lietadlá ako MiG-41 prevádzkyschopné, čím sa „Rafale“ nielenže stane neklasifikovaným v každom zmysle slova, ale jednoducho zastará. Ešte horšie je, že ešte staršie (ale ťažšie, oveľa rýchlejšie a vyššie lietajúce) prúdové lietadlá ako MiG-31BM a porovnateľné éry ako Su-35S sú oveľa nebezpečnejšie v boji vzduch-vzduch .

Opäť je celkom jasné, že akvizícia z Francúzska je krokom zrodeným z geopolitickej nevyhnutnosti, pretože získanie takéhoto extrémne drahého lietadla pre leteckú políciu sa rovná používaniu športových áut na dopravné zastávky.

Avšak aj geopolitický aspekt je veľmi riskantný, keďže Paríž má za sebou dlhú históriu urážania svojich zákazníkov v prospech spojencov NATO, akými sú USA a Spojené kráľovstvo. Existuje viacero záznamov o tom, ako Francúzsko nainštalovalo na svoje lietadlá spínače zabíjania a rakety odpalované vzduchom, aby zabránili ich použitiu proti záujmom NATO.

Navyše mnohé (ak nie väčšina) zbraní používaných „Rafale“ sa spolieha na komponenty a navádzacie systémy vyrobené v USA, čo znamená, že tieto by mohli byť vypnuté alebo sabotované nejakým iným spôsobom v prípade ďalšej priamej agresie NATO proti Srbsku . zatiaľ čo Francúzsko opakovane preukázalo koordináciu s geopolitickými záujmami USA/NATO .

AUTOR: Drago Bosnic

Překlad: S.S.

ZDROJ: <https://infobrics.org/post/40939>